

Oponentský posudek diplomové práce Alexandry Daniššové ***Carmen Martín Gaité, moderná žena***

Autorka se ve své práci zaměřila na poetiku a prozaickou tvorbu španělské prozaičky Carmen Martín Gaitéové. Zvolila autorku, která u nás nebyla přeložena a není ani častým předmětem literárních rozborů. Takovou volbu je třeba ocenit, neboť umožňuje nahlédnout do neprobádaných končin španělsky psané literatury. Rozhodla se zkoumat autorku i její románové postavy jakožto moderní ženy. Nejprve nám Martín Gaitéovou představuje, uvádí životopisná fakta a popisuje proces tvůrčího zrání. Zmiňuje zajímavé souvislosti s tvorbou Virginie Woolfové a Miguela de Unamuna. Poté přistupuje k rozboru samotných románů s důrazem na dvě díla, *Entre visillos* (Mezi záclonami) a *Irse de casa* (Odchod z domova), která časově rámuji počátek a závěr autorčiny tvorby.

Na textu Alexandry Daniššové je patrné velké množství oddané a systematické práce s původními díly i s kritickou sekundární literaturou, jakož i osobní zaujetí. Přesto mám k ní několik důležitých výhrad: téma modernity a ženské role je závažné a zajímavé, obsahuje však dvě nástrahy. Zaprvé nejde o otázku literární, ale spíše sociologickou a dějepisnou, takže se literární dílo v této perspektivě stává spíše dokladem, ilustrací, obrazem společenských problémů než jazykovým a uměleckým útvarem. Zadruhé jde o otázku nadměru složitou a těžko uchopitelnou, neboť modernita je takřkajíc ovzduší, které západní kultura dýchá již nějakých dvě stě let, a je značně nesnadné nahlédnout ji s odstupem a kriticky.

V práci se objevují myšlenky bez vysvětlení či odkazu na zdroj („Unamuno sám píše o silných ženách“, s. 40), což je problematické zvláště když tvrzení samotné působí zmateně („ako uvádza Alicia Redondo, naráža na teóriu o čase a pamäti Bergsona, Bachelarda, Prousta, ale tiež Antonia Machada, kedy zabudnutie funguje ako zdroj spomienok.“ s. 22) Někdy zas autorka vynáší literárně kritické soudy, které při vši dobré vůli nelze přijmout, jako když střídání mnoha vypravěčů či použití druhé osoby singuláru označuje v románu z roku 1998 za „velmi inovativní a zčásti také experimentální“ (s. 18).

Hlavní slabinou práce je ale podle mne rozvláčnost a nekoncentrovanost některých jejích částí. Autorka nahromadila veliké množství materiálu, který však někdy nedostatečně interpretuje. Text se někdy utápí ve zdouhavém převypravování, popisování románového děje, především v oddílech „Štruktúra a dej“ a „Postavy“, ale také v tom s názvem „Stret generací“, kde si vytkla za cíl sledovat konflikt v různých podobách: konformita/osobitost, provincie/velkoměsto, matky/dcery. Nelze podrobně přepisovat děj, to je nástraha, již musí překonat každý, kdo píše o rozsáhlých společensky laděných prózách. Je třeba vystihnout podstatu, zvolit si ilustrativní jednotlivosti a ty interpretovat. Ukazuje se to v kapitolách „Okno“ a „Zadná, vlastná, alebo krajčírska izba“, které jsou výrazně zacílenější a poutavější (doslovný i metaforický význam šití, motiv telefonu jako prostředku svobodné komunikace), prozkoumávají význam prostoru a navíc plodně uvádějí do souvislosti myšlení a tvorbu španělské autorky. V kapitole „Neprítomný interlokutór“ překvapí absence zmínky o Unamunovi. Kapitola „Mesto jako priestor slobody“ vnímavě vystihuje dobrovolně zvolenou samotu, pohled z výšky či otevřená liduprázdná prostranství jako motivy spojené se svobodou ženských postav. Řadit sem přírodu je však i vzhledem k názvu kapitoly poněkud matoucí.

Ač je význam prostoru v celé práci dosti velký, objevuje se v ní pouze letmá zmínka o Gastonu Bachelardovi (s. 22, 57), který je v oblasti poetiky prostoru zásadním autorem.

Všechny zmíněné nedostatky práci oslabují. Vzhledem k tomu ji sice k obhajobě rozhodně doporučuji, ale navrhuji ji hodnotit známkou velmi dobře.